Numĕrul 11. Adaus la Numĕrul 59 al „Dreptății“ din 13 (25) Martie 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

Tabla lui Traian.

Pe partea stângă a Dunării de jos, peste drum de satul sêrbesc Ogradina, in țara noastră, in coasta muntelui de stâncă ce stavilește lățirea intr'o albie mai largă a apei bogate a bĕtrânei Dunăre, la o inălțime ca de trei oameni dela suprafața apei sĕ vede tabla lui Traian.

In tabla lui Traian, călătorului care trecând Dunărea caută se cunoască neamurile acestei țeri, are dovadă, ca in aceste ținuturi neamul marelui Impĕrat a fost sădit.

Și acest neam trăește astăḍi, acest neam suntem noi Românii.

Stăpânitorul lumei de odinioară, cu brațul sĕu puternic prin mijlocul stâncilor a deschis drum gloriei sale, și trecerea sa cu neinvinsele armate romane in sînul Daciei de odinioară și-a eternisat-o și in stâncă, prin inscripțiunea pe care o reproduce tabloul de față, ca și piatra in veci sĕ vorbească despre mărirea străbunului nostru dela Roma.

Trecând Dunărea cu armatele sale, marele nostru strămoș a infrânt cerbicia nĕstajnicului popor dacic care stăpânea aceste locuri și tulbura liniștea marei Impĕrății a Romanilor, trecând adese-ori Dunărea sub conducerea voinicului lor Rege Decebal.

Grea a fost descălecarea armatelor romane pe aceste maluri de stâncă fară nici o potecă, dar prin apă și prin stâncă Impĕratul Traian a știut se facă drum pentru gloria sa, prin sabiă și foc a știut sĕ planteze vița neamului sĕu in frumoasa Daciă.

Eroice au fost luptele pe cari străbunul nostru, cel mai mare Impĕrat al lumei, le-a purtat.

Cu vitejiă s'a luptat poporul dacic pentru apĕrarea pământului sĕu strămoșesc, și cu arma 'n mână a căḍut in fața nebiruitului popor Roman, al cărui strănepoți, noi, astăḍi ocupăm aceste locuri.

Sunt aproape două mii de ani de când in aceste ținuturi neamul nestru a fost adus, și această țară binecuvêntată de Dumneḍeu cu rodnicia și bogăția pământului și cu frumusețea pitorească a ținuturilor sale, sub stăpânirea romană ajunsese intre toate țĕrile Impĕrăției lumii de pe atuncia sĕ fie numită „Dacia cea fericită.“

„Dacia cea fericită“ era cel mai scump mărgăritar din comoara Impĕrăției marelui Traian, și străbunul nostru cu mândrie și-a luat pe lângă numele sĕu și numele de „Dacicul“: Traian Dacicul.

Sub binefăcătoarea lumină a culturei din vechime, și sub organisarea romană, această provincie a inflorit atât de mult, incât dintre toate țĕrile marei Impĕrății, Dacia părea a fi cea mai fericită.

Coloniștii aduși de Traian s'au așeḍat și au inceput a se inmulți și inbogăți.

Nu de o miă, ci aproape de două mii de ani suntem noi stăpâni pe locurile ce ocupăm astăḍi.

Vitregia vremurilor insĕ incearcă pe toate neamurile pământești.

Abea intemeiat neamul nostru in Dacia, și intărit in cursul alor 170 de ani, cât a durat stăpânirea romană, și oardele barbare iată că năvălesc din spre rĕsărit sdrobind puternica Impĕrăție a Romanilor.

Țara noastră, Dacia de atuncea, care cădea in cale tuturor năvălitorilor, a fost cea d'ĕntâi bucată perdută din corpul măreței Impĕrății.

In valuri sĕ urmau neamurile barbare, Goții, Gepizii, Vandalii, Longobarḍii, Hunii și Avarii... prădând, pustiind și omorînd tot ce le cădea in cale, fără milă răpind și sdrobind totul spre a 'și inplini nesațul furios.

Toate furtunile năvălirilor din spre rĕsărit s'au lovit intâi de pământul Daciei, dar — ca și vijeliile au trecut, și poporul Românesc a rĕmas in picioare.

In frăția cu muntele, Românul aștepta trecerea zăpeḍii și ivirea primăverii pentru viața lui. Ca o stâncă neamul nostru a rĕmas neclintit, și precum inscripția presentă in icoană e o mărturie a mărirei străbunului nostru Traian, ființa și numĕrul mare și viguros al poporului nostru, e o dovadă că in vinele noastre tot mai bate un sânge de Roman, care infruntând toate suferințele trecutului ne incăldește ființa, ca sĕ privim cu incredere in viitor; căci:

Apa trece — pietrile rĕmân!

Piatra monumentală a măririi Impĕratului lumei, a străbunului nostru Traian, de sute de veacuri infruntă vijeliile vremii, vêntul, ploaia și furtunile, și și astăḍi sus stă amintind gloriosul trecut.

Prin fața inscripțiunei, in marginea Dunărei, străbate drumul tăiat in stâncă de Impĕratul Traian, pe care au mers odinioară armatele romane debarcate pe țĕrmul Daciei, și au strebătut in inima Bănatului nostru de astăḍi. Drumul acela, pornind din locul cu inscripțiunea, printre stânci se indreaptă și ia direcțiunea spre Caransebeș.

El poartă numele străbunului nostru Impĕrat, numele de: „drumul lui Traian“.

Inscripțiunea in parte a fost stricată de pescarii turci, cari făcĕnd foc pe mal, fumul a inegrit tabla; și in unele părți măcinate de dinții vremii, literele nu sĕ mai pot cunoaște. Cu toate acestea sĕ citește bine numele și titlurile marelui Impĕrat, care a făcut această inscripție spre a eternisa memoria drumului sĕu prin aceste ținuturi spre sinul frumoasei Dacii.

Memoria marelui Impĕrat e mândria neamului nostru, cu fală privim in trecut la originea noastră măreață, și cu incredere pășim in calea viitorului, conștii de datorința ce trebue sĕ inplinim in lume, luptând pentru progres și libertate.

*



Ca cetitorii noștrii sĕ poată ințelege și textul inscripțiunei de pe tabla lui Traian, îl reproducem și aici in esplicația noastră, după cum urmează:

IMP.. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA. TRAIANVS AVG. GERM.
PONTIF. MAXIMVS. TRIB. POT IIII
PATER. PATRIAE COS. IIII
MONTIS . . L . . IIAN . . . BVS
SVP . . AT . . . . E . . . . .

Descifrate și completate știrbiturile, in limba latină textul sună astfel:

Imperator Caesar, divi Nervae filius, Nerva Traianus, Augustus, Germanicus, pontifex maximus, tribunitia potestate IIII, pater patriae, consul IIII, montis et fluvii Danubii rupibus superatis viam patefecit.

Traducerea românească a acestui text, ce e dela anul 101 după Christos, este următoarea:

Impĕratul Cesar, fiiul divului Nerva, Nerva Traian, August Germanicul, mare pontifice, tribun de 4 ori, părintele patriei, consul de patru ori, infrângând stâncile muntelui și a rîului Dunării și-a deschis drum.

Deschisă a fost lumea intreagă inaintea brațului biruitor al marelui Impĕrat al Romei, și mărturia vie a glorioasei sale impĕrății este ființa neamului nostru.

Astfel ḍice marele cronicar moldovean Miron Costiu cântând in versuri originea neamului nostru:

„Neamul țĕrii Moldovei de unde dărează“,
Din țara Italiei, — tot omul sĕ crează . . .

Și acest neam, al nostru, care a ținut piept și cu „uraganul ridicat de semilună“, care a veḍut potopuri de lume venind și pierzîndu-sĕ in intunecimea vremilor trecute, falnic poate privi inainte, căci vrăjmașii sĕi prin sine inșiși sdrobiți vor cădea, iar viitorul va străluci de mărirea și fericirea popoarelor acăror devisă este: Inainte!

Intêmplări de peste sĕptămână.

Idolul poporului maghiar Kossuth Lajos a murit in noaptea de Marţi spre Mercuri la Turin in al nouĕḑeci şi treilea an al vieţii sale. Jale i-a cuprins pe Maghiari şi aproape in toate oraşele ţĕrii vom vedè steaguri negre pe case, care vestesc perderea indurată.

Cine a fost acest Kossuth Lajos? Mulţi bĕtrâni vor mai trăi, cari l'au cunoscut şi cari multe ştiu povesti din intêmplările resoluţiunii din 1848.

Maghiarii s'au resculat atunci contra Impĕratului, au ţinut o adunare la Dobriţin in care au hotărît, că lor nu le mai trebue Impĕratul din Viena, au rupt Ungaria de celelalte ţĕri ale Impĕratului şi au ḑis că Ungaria este o ţeară independentă, care 'şi are domnitoriul sĕu deosebit, şi toate legile deosebit şi nu mai stă cu nici o ţeară in legătură. De cap al ţerii ungureşti au ales pe Kossuth Lajos, căruia i-au dat titlul de „guvernor“. Românii, Sêrbii, Nemţii şi Slovacii erau toţi pe partea Impĕratului şi astfel au fost bătăi mari intre oamenii Impĕratului şi Maghiari. Românii din Bănat sub conducerea lui Traian Doda, care mai târḑiu a devenit gheneral, Ardelenii sub conducerea lui Iancu „Regele Munţilor“, a lui Acsente, Andreica, Balint şi Orban s'au luptat voiniceşte apărându-şi ţeara şi Impĕratul.

Revoluţiunea s'a incheiat cu lupta dela Timişoara, unde Românii sub conducerea lui Rucavina au bătut armata lui Kossuth, incât aceasta a trebuit se depună armele la Şiria (Világos). Kossuth a fugit apoi luând coroana Ungariei cu sine, carea a ingropat-o lângă Orşova la graniţă. El a luat lumea 'n cap şi a umblat multe ţĕri, plângêndu-se in tot locul contra Impĕratului, căutând se mai facă revoluţiune, dar nu ii s'a sfetit. In sfêrşit s'a aşeḑat in Italia, in oraşul Turin, unde pân'la sfêrşitul vieţii sale a trăit, vorbind tot mereu de rĕu pe Impĕratul nostru, pe care nu voia se-'l recunoască de Rege al Ungariei.

Acum a murit, Maghiarii insĕ cu tot preţul voesc sĕ-i aducă rĕmăşiţele pămênteşti in ţară şi cu mare alaiu sĕ'l inmormênteze, ca pe un mare „bărbat al ţerii.“ Acum umblă pe ruptul capului sĕ câştige invoirea Impĕratului pentru acestea. Până acum incă nu sĕ ştie ce vor fi hotărît.

Noi nu jelim moartea lui Kossuth căci pentru noi a fost un duşman neinpăcat. El a băgat Maghiarilor greuruşi in cap, sĕ ne maghiariseze pe noi şi tot el i-a incuragiat in toate faptele lor, prin care ne-au jignit pe noi. Noi n'avem cuvênt sĕ sĕrbătorim bărbaţi, cari s'au luptat contra noastră şi contra Impĕratului, noi ne vom sĕrbători bărbaţii noştri, cari in fruntea noastră s'au luptat luptă dreaptă pentru libertatea ţerii, in care de atâte veacuri trăim.

*

Contra neamului românesc urmează incă prigonirile. In sĕptămâna trecută a fost ear' un proces la Cluj, contra „Foii Poporului“ din Sibiiu pentru o scrisoare tipărită acolo şi scrisă de invĕţătoriul din Tornia G. Petroviciu. Pe Dl G. Petroviciu l-au osândit la 2 luni temniţă, pe redactorul foii, Dl Ioan Russu Şirianul, care şi acum zace incă in temniţa dela Seghedin l-au osândit la 15 ḑile temniţă, şi la 200 florinţi pedeapsă in bani.

Contra „Tribunei“ mai sunt două procese care vor veni in luna viitoare inaintea judecătoriei din Cluj. Un proces pentru o „conchiemare“ subscrisă de doi invĕţători români, de Dl G. Petroviciu, pe care l-o osândit de unăḑi şi de Dl G. Crăciun invĕţător in Hodoş.

Alt proces s'a inceput pentru o poesiă „Mihaiu Viteazul“, care a apărut cu subscrierea „Regulus“ astă toamnă in „Tribuna“.

In poesia aceasta sĕ ḑice intre altele despre Mihaiu Viteazul, care a fos ucis de oamenii lui Basta pe câmpul Turḑii, că a murit fără resbunare, şi trebue sĕ bage bine de seamă duşmanii Românilor, se nu urmeze acuma resbunarea.

Murí eroul făr' de rĕsbunare,
Ucis de mână silnică, hoţească,
. . . .
Şi moartea-'i crudă sĕ-'i indestulească
Pe laşii sei duşmani nu fuse in stare,
Asupra mortului fără apărare,
Se rĕsbună „nobleţa“ ungurească!

O voi tirani! o viţă ingâmfată!
Vĕ 'ncredeţi azi din nou, dar' o sĕ vină
Asupra voastră ziua de rĕsplată.

In câte-au fost române aţi dat cu tină
Orbiţi de ura voastră neinpedecată
Aveţi azi grije, căci mĕsura-i plină!

Eată versurile, cari n'au plăcut procurorului din Cluj.

Pentru poesia aceasta s'a inceput proces contra Dlor Andreiu Balteş şi Ioan Popa-Necşa. Aşa sĕ vede, că nici in versuri nu ne mai este permis sĕ ne plângem jalea inimii, şi pentru versuri trebue sĕ batem calea temniţii.

Despre dreptul de ereditare sau moştenire.

Moştenirea testamentară.

Am amintit mai nainte că testamentele făcute in scris sunt de două categorii; sunt adecă testamente publice făcute la notarul public sau la judele cercual, — şi testamente

FOIŞOARA.

Cântece ostăşeşti

culese de I. Pop Reteganul.

Cini m'o dat pe mini cătană
N'are ce-şi mai da pomană,
Că pomana şi o-a dat
Când cătană m'o băgat.
de l. Blaj.

De când badea cătănesce;
Şi frunḑa-n codru jelesce;
Bate doamne neamţu-n drum
C'o ales ce o fost mai bun,
Bate Doamne Neamţu 'n faţă,
C'o ales fără musteaţă;
Bate Doamne Neamţu 'n dos
C'o ales ce o fost frumos;
Bate Doamne neamţu 'n cale
C'o ales ce o fost mai mare;
Nisce ciufuri ce o remas
Trag coloapele pe nas
Şi fac fetelor necaz!
din munţii apuseni.

De-a dragul se fi răgută
De-ar fi puşca de cucută
Gloanţele de mămăligă
Tăvălite-n unt şi-n brânză
Sĕ ţină bine la rânză.
de pe Mureş.

De-ar fi trăsnit Dḑeu
In cap la solgăbirău
Când o pus peana 'n hârtie
De m'o scris la cătănie.
din Reteag.

Decât la Neamţul cătană
Mai bine-n codru cu peană
Că din codru vii acasă,
Din cătane nu te lasă.
de pe Someş.

Dela Bălgărad la vale
Vine un căpitan călare
Cu cinci sute de cătane.
Căpitane Pavele
Unde duci cătanele?
— Da la foc sĕracile!
— Nu le duce aşa tare
Că pierd bumbii din spinare,
Lasă-le tu mai incet
Că pierd bumbii de pe piept.
(Din Măceu, pe valea Streiului, preste deal spre ost dela Haţeg.)

De cât cătană de rĕnd
Mai bine-n codru flămĕnd,
De cât la strein cătană
Mai bine 'n codru cu peană!
N'ar avè loc şi pomană
Cine m'o făcut cătană,
Mi-a dat haine mohorîte
Cum mi-s mie mai urîte —
Şi mi-a tăiat pletele
Se mĕ rîdă fetele!
din valea Jiului.

Domnule solgăbirău
Mult umblaşi in rĕndul meu
Sĕ-mi pui peană şi ceacău
Punele-ai la pruncul teu,
La cel mai mic din belceu (leagăn).
din Sătmar.

Peatra credinţei.

Istorioară din viaţa poporului

de Coriolan Brĕdicean.

(Continuare.)

Sunt 4 oare după ameaḑi — ḑi de vară senină, căldură mare, praf mult pe drumuri de nu cunoşti nici din apropiere, cine e in cocie, dacă merg caii iute.

La moara cea noauă dela Lugoşel, care o clădiseră mai mulţi oameni de frunte din Lugoş, steteau carĕle dese unul lângă altul. Boii desprinşi cu fĕnul inainte erau trîntiţi a lene, unii imbucau, alţii rumegau; eară oamenii dela carĕ şedeau pe earbă, 3—4 la un loc de vorbă; alţii intinşi pe spate sub car la umbră.

— Ce o se fie aḑi la moară? intrebă un bĕtrân dintre oameni de lângă cărarea ce ducea in moară, pe ucenicul, care sări in calea unui

private, făcute de testatorul singur ori de altă persoană ştiutoare de scrisoare.

Formalităţile testamentului, adecă regulele, după cari trebue făcute testamentele ca se fie bune şi din partea judeţului declarate de valide, — le prescrie articolul de lege 16 din anul 1876.

Cine face, respective cine scrie testamente trebue se cunoască aceste regule. Ca se le cunoască şi cărturarii nostri, le voi da aici publicităţii.

Formalităţile prescrise pentru testamentele publice se ţin de cercul de datorinţă a notarului public şi a judelui cercual, aceştia trebue se le aplice la facerea testamentelor.

Testamentul privat e de două categorii, adecă testament scris şi testament verbal (adecă făcut cu vorba).

Testamentul scris are valoare dacă:

1. Testatorul singur cu mâna propiă a scris şi subscris testamentul, sau şi dacă e subscris mai de doi martori, dintre cari cel puţin unul trebue sĕ ştie scrie; dacă nici unul nu ştie scrie, testamentul e nevalid.

2. Când testamentul e scris de mână străină şi numai subscris de testator, atunci trebue subscris de p a t r u martori, dintre cari cel puţin d o i trebue sĕ ştie scrie; dacă dintre aceşti patru martori numai unul, ori nici unul n'ar şti scrie, atunci testamentul nu e bun, e nevalid, moştenitorii testamentari perd dreptul.

Sĕ recere ca martorii toţi deodată si impreună sĕ fie de faţă la facerea testamentului şi trebue toţi sĕ cunoască personal pe testator, trebue sĕ fie toţi presenţi dela inceput până la fine; inceputul se face când testatorul spune cu vorba cum voeşte sĕ fie făcut testamentul sĕu, şi finea e când s'a subscris de testator şi de toţi martorii; dacă unul dintre martori vine mai târziu ori altul sĕ depărtă nainte de sfêrşit, testamentul e nevalid.

Testamentul e document formal, adecă legat de forme; şi dacă numai una lipseşte din aceste forme, testamentul e nevalid, şi vine la rênd moştenirea legală, moştenitorii testamentari perd dreptul respective averea ce ar fi căştigat-o dacă ar fi fost bine făcut testamentul.

Martori la testament nu pot fi:

1. Acele persoane, cari n'au inplinit al 18 lea an al vieţii lor; dacă numai un martor ar fi in ḑiua facerii testamentului numai cu o ḑi mai tinĕr de 18 ani — testamentul e nevalid.

2. Nu pot fi martori surḑii, muţii şi orbii; aici trebue inţeles cei detot surḑi, muţi ori orbi.

3. Nu pot fi martori aceia, cari au fost judecaţi pentru jurămênt fals ori pentru o crimă ori delict isvorit din dorul de câştig nedrept cum e jăfuirea, furătura, inşelăciunea.

La facerea testamentului deci trebue se fim atenţi că pe cine aplicăm de martori; nu strică nici când a aplica mai mulţi martori decât cere legea, căci legea pretinde numai cel mai puţin; la testamentul scris şi subscris de singur testatorul pot fi mai mulţi martori decât d o i, şi la testamentul scris de mână straină pot fi mai mulţi decât p a t r u martori, in amêndoue casuri pot fi şi ḑece.

Dacă testatorul cu mâna sa propriă a scris şi subscris testamentul ori dacă testamentul scris de mână străină e subscris cu mâna propriă de testator, atunci nu e de lipsă, ca martorii sĕ cunoască cuprinsul testamentului; — in acest caz martorii numai atestează sau adeveresc testamentul după subscrierea testatoriului, cumcă testatoriul in faţa lor a subscris cu mâna propria acest document şi a declarat, ca acest document conţine testamentul sĕu.

Dacă testatorul nu in faţa martorilor ci mai nainte ar fi subscris testamentul sĕu, atunci martorii adeveresc pe testament, cumcă testatoriul naintea lor a declarat, că acest document e testamentul sĕu şi cumcă e subscris de mâna sa propriă.

Acest atestat sau adeverinţă pe testament sĕ numeşte clausulă.

In fiecare atest sau clausulă trebue pus cumcă martorii cunosc in persoană pe testatoru.

Dacă testatorul nu ştie ceţi şi scrie, sau nu poate scrie pentru că i au slăbit puterile, — atunci e de lipsă ca martorii se cunoască cuprinsul testamentului, ca martorii se pricépă limba testatorului, (un neamţ ori un ungur, carele nu ştie româneşte nu poate fi martor la un român) e de lipsă ca testamentul după ce a fost pus pe hârtie se se cetească in faţa testatorului şi a martorilor prin unul dintre martorii şciutori de carte, e de lipsă ca după cetire testatorul se declare, că cuprinsul acestui testament e voinţa lui cea din urmă, unul dintre martori subscrie pe testatorul şi acesta pune crucea. Cumcă acestea toate aşia s'au intêmplat trebue martorii se atesteze pe testament după subscrierea testatorului, adecă se pune clausula.

In alt numer voi aduce formule, după cari trebuesc făcute testamentele scrise.

Din legile ţerei.

Legea despre transgresiuni.

(Continuare.)

§. 121.

Se pedepseşte cu inchidere până la opt ḑile şi pedeapsă in bani până la una sută de fiorini: celce ţine fără concesiune dela autoritate animal selbatic periculos, sau dacă are spre acest scop concesiune, dacă calcă regulele sustătătoare cu privire la ţinerea şi păzirea astorfeliu de animale, sau calcă indrumarea specială a autorităţii edată pentru casul concret.

§ 122.

Se pedepseşte cu inchidere până la una lună, şi cu pedeapsă in bani până la doue sute de fiorini: acela, in a cărui posesiune sau sub a cărui veghere sĕ afla animal sĕlbatic sau un astfeliu de câne sau alt animal despre care ştie, că are insuşire periculoasă pentru viaţa şi intregritatea corporală a omului, şi nu face dispoşiţiunile de precauţiune şi de apĕrare de lipsă pentru prevenirea sau impedecarea periclului.

Tot sub această pedeapsă cade şi posesorul sau veghiătorul fearei selbatice periculoase, care in casul, când feara selbatică a scăpat, nu face numai decât dispoşiţiunile

---

orăşan peptos şi pletos şi-i luă straiţa şi i-o dusĕ inlăuntru.

Ucenicul tăcu, eară după ce se 'ntoarse din chilia morii, unde a intrat cu orăşanul, veni la omul care l'a intrebat şi-i ḑisĕ: — Uico! E adunarea ortacilor. Acesta a fost Radu Belu obercnezul oraşului, el e şi chinezul moarei.

In chilia moarei sĕ adunară pe rênd şapte ortaci şi un străin, carele a venit in cociă cu juratul Andrei Lautâ, mai pe urmă obercnezul Belu, Alexa Lupu şi Serafin Coregia, cari se purtau ca economii in şube albe cu şinoare negre, la brîu increţîte; cu pĕrul lung pe spate in bucle, netezit şi ţinut de un piepten rotund.

Peptarul tot de şubă albă, dar lung şi cu bumbi albi rotogoli de argint. Cioarecii tot de acea pănură şi cisme negre.

Pavel Căpeţa şi Ghiţă Barbu erau opincari, Sandu Pêrvu şi Ion Preda tăbăcari. Portul opincarilor era căput larg dar scurt, de postav vînĕt inchis, pieptar şi cioareci tot d'aceea pănură; eară portul tăbăcarilor era: hainele tot după croiul opincarilor, dar de postav negru. Bumbi albi d'argint d'alungul pieptarului toţi purtau.

Obercnezul şedea in capul mesei şi la spatele lui străinul, care singur era cu barbă intrĕ cei de faţă.

Fii bun inchide uşa vere Pavele, ḑisĕ obercnezul, căci până nu sfĕrşim nu are sĕ intre nimeni. Apoi continuă obercnezul:

Puteţi fi nesfiiţi. Domnul e d'ai nostri. Pe Eremia l'am pus strajă in drum şi dacă sĕ va apropia vr'un vrăjmaş, ne va vesti.

Apoi proptindu-şi lata frunte pe mâna rezîmată de masă urmâ:

Ca şi de altădată, când voim sĕ ne sfătuim despre năcasurile noastre, aici la moară v'am chemat, ca sĕ ne mai uşurăm soartea grea. Pâna acuma nime dintrĕ vrăjmaşii nostri nu a aflat. Ştiţi, şi vedeţi cu ochii, cum merg lucrurile. De când au perdut turcii Buda par'că mai nesăţioasă li-e lăcomia. Ne jăfuesc averea şi cu mai selbatică tirănie ne asupresc in toate ale vieţii. Pe ceas ni sĕ calcă pragul cu duşmănie. Casa mea mi-o aprinsĕră, fata lui Stan Oprea a voit Asan fiul comandantului sĕ o răpească; sluga lui Beuga pripit la aprindere, sărind după acoperişul casei, a rĕmas lat.

Acum Asan, ca se-i astupe fapta a pus in fer pe nevinovatul şi credinciosul meu slugă Partenie. După Mincu a trimis 12 ostaşi se-l prindă şi se-l aducă ori viu, ori mort; ḑice că a dat cu puşca după un turc.

Şie mie mi-a venit sluga fără boi din ţarină; ḑice că turcii lor legat ghem şi i-au furat boii, ḑise Alexă.

— Păstorul oilor mele nu a venit de trei ḑile şi nu aflu nici oi, nici păstoriu. — ḑise Sandu Pêrvu.

— Trei fete din Susani au plecat la viă şi nu se mai afiă urma lor! — ḑise Ghiţă Barbu.

— Şi marvele din cotul mic toate le-or luat cătanele, când or plecat la Timişoara! — incheiă obercnezul.

— O sĕ pustivim oraşul, ca alte sate, căci nu şti pentru ce lucri, pentru ce trăeşti, şi cât vreau turcii se ai, — ai, cât nu, — nu.

Şi averea şi cinstea şi viaţa ne stau intr'un fir de aţă, grăi Andrei Lautâ mâhnit.

— Aşa — e vere Andrei, apucă Niţă Preda vorba, carele până aci tăcuse şi ascultă. Aşa-e! Dar moşi strămoşii nostri cât or răbdat şi totuşi nu s'or deslipit de pămêntul şi casa lor. Cei mai mulţi or murit prin iatagan, inainte de vreme, şi alţii s'or prăpădit prin cele ţări selbatice dela rĕsărit ca sclavi purtaţi in lanţuri. Oare este vr'o familie in oraşul nostru, ori in aretul acesta, care sĕ nu aibă 2—3 din viţa lor, cari se nu fi sângerat de paloşul turcesc, sau pĕrit in robie? Şi totuşi chiar cu resuflarea din urmă au ḑis: iubitivĕ ţara, legea şi neamul! iubitivĕ intre voi! şi Dḑeu vĕ va scăpa!

Unde sĕ ne ducem?!! Aici ne-am născut! aici ne sunt moaştele moşilor nostrii, aici trăim. Aici murim!..

— Aşa-e fraţilor, bine vorbeşte Alexa, căci suntem d'o lege creştină şi d'un neam, sĕ ne 'nţelegem şi ne vom intări, sĕ ne iubim şi ne vom mângăia in nefericita soarte, dar

necesare pentru ca se o prindă sau facă nevătămătoare, și tot odată nu incunoștințiază după putință numai decât și autoritatea despre această intêmplare.

§. 123.

Se pedepsește cu pedeapsă in bani, carele calcă normele sustătătoare cu privire la secționareași ingroparea cadavrelor la locul de ingropare și la desgroparea și la transportarea acelora in alt loc sau in alta comună.

§. 124.

Se pedepsește cu pedeapsă in bani până la douedeci de fiorini: acel proprietar de casă, care nu se ingrijește conform normelor sustătătoare de ingroparea unui animal crĕpat in casa sa, sau in localitățile cari stau in legatură cu casa sa, sau dacă au crĕpat nemijlocit inaintea casei sau a localitatei sale, nu face arătare la autoritate pentru ca sĕ'l ingroape! mai departe, cel ce in contra normelor sus stătătoare ține un animal crĕpat in oraș sau comună, in casa sau locuin țasa sau in localitățile cari stau iu legătură cu acestea, precum și care lapădă un astfoliu de animal crĕpat pe stradă sau piață sau nu se ingrijește de ingroparea lui șau nu ține la ingroparea aceluia normele sustătătoare.

§. 125.

Celce calcă normele sustătătoare in orașe sau alte comune cu privire la scoaterea gunviului sau curățirea latrinelor sau care lasă in contra oprirei dela autoritate ca se se adune in casă, ocol, sau in apropierea a celuia o cuantitate mai mare de necurațenii, gunoi sau alte materii, ce putrezesc ușor: se pedepsește cu pedeapsă in bani pâoă la douedeci fiorini.

In timp de de epidemie se poate urca pedepsa până la una suta de fiorini.

Capitol X.

Transgresiuni contra proprietății.

§. 126.

Celce fură un articol de nutrire sau gustare, incât nu obvine nici una din acelea impregurări, cari după codul penal cualifică furătura de crimă: se pedepsește cu inchisoare până la opt dile.

Procĕdura se pune in lucrare numai la propunerea vătămatului.

NB. In acest cas nu se urmărește făptuitoriul din oficiu, ci numai cel cu paguba poate cere pedepsirea lui și până nu se publică sentința poate retrage acusa.

Imprejurări, cari cualifică furătura fără de privire la categoria sau prețul obiectului furat, de crimă, sunt după § 336 al. art. de lege V. din 1878, furăturile comise in biserici, cimiterii, loc inchis, cu cheiă falșă, in timp de primejdiă publică in tovărășiă (ortăciă), in contra stăpânului, in contra celuia cu care locuiește intr'o chiliă, in calitate oficioasă sau simulând caracter oficios.

După § 337. cod. p. furătura inarmat incă e crimă, și după § 338. dacă după pedepsire pentru furătură, eara fură, comite de nou, furatură, (recidivă) — fapta repețită a unui astfel de făptuitor incă e crimă fără privire la categoria sau prețul obiectului.

§. 127.

Se pedepsește cu inchidere până la opt dile, celce cu știre folosește pe nedrept un obiect mișcător strĕin, și prin aceasta 'l strică sau 'i micșorează prețul, sau causează vr'o daună prin folosirea pe nedrept in alt mod. Tot cu această pedeapsă se pedepsește și acela, carele inadins și pe nedrept vatămă averea nemișcătoare a altuia sau se folosește de productul aceleia nedespărțit de pământ — incât dauna nu trece preste cinci fiorini.

Procedura se intențează numai la propunerea vătămatului.

§. 128.

Celce conlucră prin conțelegere, prin promisiune de a da parte din câștig, sau altă remunerare sau favor, la nimicirea sau scăderea resultatului unei licitațiuni publice, precum și acela care spre acest scop primește parte de câștig, remunerare, sau favor, se pedepsește cu inchiderea până la două luni și cu pedeapsă in bani până la trei sute de fiorini.

Intre speculanți e datina a lua „schap“ la licitații, adecă o plată in bani, ca sĕ nu urce prețul averei ce se vinde. E una din cele mai scârboase moduri de căștig, căci de regulă pe conta aceluia sĕ face acest câștig neonest, acărui avere sĕ vinde. Știm, că aceste „schap“-uri sĕ dau foarte des, dar despre puține casuri de pedepsire sĕ aude.

Acest § e clar, și ori care daunat, facă intrebuințare de el, căci numai sie-și, ci și interesului public face serviciu prin curmarea și estirparea celor ce iau „schap“-uri.

§. 129.

Celce acuiră (agonisește) un obiect intre astfel de imprejurări, din cari se poate presupune cumcă acela a ajuns in mâna posesorului sau a ținătorului (detentor) prin furătură, defraudare, jăfuire, presiune, sau insusire pe nedrept, sau celce tot sub aceste impregiurări conlucră la instreinarea obiectului: sĕ pedepsește cú inchidere până la una lună și cu pedeapsă in bani până la două sute de fiorini.

In cas de recidivă, dacă nu au trecut doi ani dela inplinirea pedepsei ultime sĕ poate urca pedeapsa la inchidere până la doue luni și până la trei sute de fiorini pedeapsă in bani.

BN. Dacă a știut făptuitorul apriat, cumcă lucrul aquirat (cumpĕrat) a ajuns in mâna posesorului prin furătură, defraudare, jăfuire, presiune sau insușire pe nedrept: această imprejurare cualifică fapta — conform §. 370. din cod. p. de crima sau delictul pitularei.

§. 130.

Acei privați, cari se ocupă — ca din profesiune, — cu afaceri de zălog (pemn) și cu mijlocirea acelora, dacă calcă ordinațiunile sau dispozițiunile autorității, cari s'au făcut cu privire la punerea in zălog a obiectelor, sau la ținerea in evidență și manipularea acelor primite, precum și dispozițiunile emanate cu privire la condițiunile afacerei de zălogire sau la descopirirea lucrului insușit pe nedrept și a făptuitorilor: se pedepsesc cu pedeapsă in bani până la treisute de fiorini, in cas de recidivă dacă incă nu au trecut doi ani dela implinirea ultimei pedepse, se pedepsesc cu inchidere până la una lună și cu pedeapsă in bani până la treisute de fiorini.

---

trebue sĕ ne gândim și la scăpare și aicea eară numai pe ai nostrii umeri cadĕ greutatea, căci noi oameni bogați invĕțați, din neamul nostru n'avem; cei de alt neam s'or dus care incotro așteptând de la loc scutit până trece vicodolul.

— Toată lumea știe suferințele noastre și eu am mai trimis veste la cei impărătești, — cum sciți, — și eată aici in mijlocul nostru e Domnul Sergeut Stegariu trimis de Dl general impĕrătesc al cetății Aradului, ca se audă durerile noastre, și sĕ se 'nțeleagă cu noi. Toți se sculară și strĕnsĕra mâna sergentului, care era imbrăcat in haine orășănești ca maistor, și se vedea după lungimea căputului și a peptariului, că nu-s ale lui țoalele depă el.

Sergentul Stegariu incepu a spune adunaților că Impĕratul nu are alt gînd nici diua nici noaptea, decât cum se isgonească Turcii și din Banat, precum i-a scos din Buda și din cealaltă țară a sa.

— Acum fiindcă se apropiă o noauă bătaie, m'a trimis dl general al cetății Aradului se vĕ spun sĕ fiți gata — căci turcii au inceput bătaia cu Veneția și de vor fi bătuți sau de vor avea perderi mari, puternica oaste impĕrătească cu floarea cavalerilor germani, șpanioli, francezi și poloni in frunte cu Eugen, neinvinsul prinț de Savoya, vor năvăli asupra turcilor și Ddeul dreptăților, alinătoriul suferințelor, indestulitoriul răbdării, vĕ va scoate dela asuprire, la fericire pe acest mănos pămênt, precum a scos Cristos mântuitoriul prin cruce, lumea la lumină.

Pe fețele tuturora se ivi o roșață de speranță și intr'un glas suspinară: Dă Doamne!

Sergentul se sculă de pe scaun și apropiindu-se de masă cu o căutătură ingrijită, dise:

— Dar și poporul trebue sĕ sară in clipita potrivită cu toată nădejdea, se ajute oastea impĕrătească cu brațele, cu cunoștința de locuri și cu toate cele de lipsă la susținerea armatei, căci numai așa sĕ poate ajunge la invingere in luptă mare și hotărîtoare față de un dușman ingâmfat și cerbicos.

— Sărim! Sărim cu mic cu mare! respunsĕră toți, ear obercnezul Belu adăugá:

— Sărim! și cămeșa ni-o dăm ca se scăpăm de pagâni, căci viața cum noi ducem, nu are nici un prețiu. Suntem oameni pierduți fără bucurie de cinstea casei noastre, cu sfînt biserică batjocorită, cu limba strămoșească nebăgată in seamă nici vârstă, nici omeniă, nici trudă, — nici avere — nimic nu-i sfînt prigonitorilor noștrii. — Tot ce leagă pe om de aceasta vremelnică viață, tot ce l'ar face se caute a vieții in frica lui D-zeu și iubind d'aproapele tĕu, tot e sdrobit până la rĕrunchi. Turcii fac pradă in toate și calcă in picioare toate legăturile vieții dintre oameni. Sărim D-le Sergent, sărim cu toți sĕ scăpăm țara de vipere și fiare sĕlbatice.

— Bine jupâne, dise sergentul, dar tocmai aceea e greutatea, când și cum se vĕ ridicați intru ajutorul armatei impĕrătești. Căci o isbucnire fără vreme și nesocotită ar vĕrsa numai inzadar scumpul sânge creștinesc. D'acea am venit se vĕd sunteți oameni cum trebue sĕ fiți, gata a vĕ pune capul pentru legea și neamul nostru aflându-vĕ astfeliu, sĕ ne ințelegem ce avem de făcut.

— Spuuene, te vom asculta și vom face cum gândești că va fi bine, dise Belu, și toți intăriră cuvintele lui.

— Sunteți gata a intări aceasta hotărîre a voastră și cu jurament? intrebă sergentul, căci așa-mi sună porunca.

— Jurăm! diseră toți intr'un glas sculându-se in picioare și rîdicând trei degete la ceriu diseră după sergent vorbele cu cari jurară:

„Pe sfânta cruce, pe legea străbună, pe fericirea vremelnică și cea după moarte, pe viața pruncilor nostrii jurăm, că vom inplini toate poruncile impĕratului și a generalilor și trimișilor lui! Amin.“

— Acum ascultați și insemnați d'amĕruntul tot ce aveți de făcut, dise sergentul și sĕ aședă d'inpreună cu ceialalți la masă. Scoasă din sin o hârtie și ceti:

In acest din urmă cas chiar și continuarea intreprinderei private de zălog sĕ se opăcească prin sentința judecătorească.

Cea mai mică durată a acestei opriri, e un an, și cea mai mare cinci ani.

(Va urma.)

Felurimi.

Mormêntul generalului Bem. Vestitul general maghiar din revoluția din 1848/9, care a operat cu mult succes in părțile ardelene, după tragicul sfîrșit al revoluției pentru Maghiari, a trecut in Turcia. Aici angagiat in armata turcească, a ajuns in scurtă vreme la gradul de general sub numele de Javer-Pașa. Ca atare a murit in Aleppo la anul 1859, unde și fu ingropat. —

Mierea de stup ca mijloc de liniștire. E sciut că mierea bună, curată, e folositoare la multe trebuințe casnice in bucătărie și chiar la unele morburi. Puțini vor fi insĕ cari sciu că ea este și un escelent mijloc de liniștire. Sĕ vĕ spun un esemplu: Un om, te miri din ce cause, devenise foarte nervos, neliscit. Se irita lesne de ori și ce, nu putea adormí de altă dată până după medul nopții, ear de adormia mai de timpuriu, se tredia pe la 2 oare și nu era chip de a se face sĕ adoarmă. Intr'o astfel de noapte, umblând buigat prin casă, dă de o oală cu miere și nesciind ce sĕ mai facă, își taie o făliuță de pâne și o mănâncă cu miere. Și minune! indată dup'aceea, cum se puse pe pat, adormi liniștit pân' adoua di, ear atunci se tredi improspetat cum se cade. De atunci, in toată seara, inainte de culcare, lua câte 1—2 lingurițe de miere și nelinișteа-i trecu. Nici nu s'a mai lăsat din acel moment fără miere la casă. —

Dilele critice din anul 1894. Ca cea mai critică di din anul acesta — dacă-i drept ce dice astronomul Rudolf Falb — ar fi 30 August. Gradatia de critice, luate din sus in jos, ar fi dilele: 29 Sept. 20 Faur, 21 Mărțișor, 1 August, 6 April, 21 Ianuar, 5 Maiu, 28 Octobre; aceste sunt dile critice de ordinea primă, de a doua ordine ar fi: 7 Mărțișor, 14 Octobre, 20 April, 3 Iuli, 15 Sept., 13 Noembr., 4 Iuli, 12 Decembre, 5 Faur., Dar de oarece in 15 Sept. avem intunecime de lună, poate fi diua aceea o di critică de prima ordine. Dile critice de ordinea a 3-a ar fi: 16 August, 27 Noembre, 19 Maiu, 7 Ianuar, 17 Iuli, 27 Decembre și 18 Iuli. —

Poporul nostru insĕ dice cu drept cuvênt:
A fi ce-a vrea Ddeu,
Fie bine, fie rĕu!

La istoria Cocoșului. — Cocoșul ocupă un loc de onoare in istorie. Un cocoș a prorocit lui Themistocle invingerea lui asupra lui Xerxes. După Aristophane in intreagă Persia se bucura de onoare deească inainte de domnirea lui Dariu și Megabazes. Numa Pompiliu își primi inspirațiile dela un cocoș. Cocoș se jertfia in onoarea lui Apollo, Marte Mercur și Esculap. Mahomed a aflat in ceriul prim un cocoș atât de mare, cât cu creasta lui mișca ceriul al doilea. Medicii mahomedani dic, că Alah ascultă bucuros pe aceia, cari cetesc coranul, pe aceia, cari își recunosc greșelele, și pe cocoș, a cărui cântec e o melodiă dumnedeească. Când va inceta cocoșul de a mai cânta, atunci sfêrșitul lumei e aproape.

Pe cocoș il pun și in vêrful turnurilor, ca sĕ aducă aminte oamenilor, sĕ nu se lapede de D-zeu, cum se lăpădă Petru de domnul Christos.

Lenevan dice, că Goții purtau un cocoș ca semn in resbele, ca Malaiezii de adi, și din acea causă il pun ca decoare in bisericile gotice. Cântatul acestei paseri a esercitat tot deauna o inriurire misterioasă asupra omenimei. După ce el a descoperit cu rușine pe necredinciosul Petru, a inspirat poeților nenumĕrate versuri și a fost luat ca espresiunea limbei parlamentare.

Un popor african declară, că ar fi un cocoș, care i-ar fi făcut pe ei deosebiți de alți oameni, adecă, marele spirit a modelat diua massele de oameni, la apusul soarelui avea deja gata vre-o cinci-deci de figuri; intre ele unele erau mai mult ori mai puțin brune, unele chiar negre, aceste și-le puse de-a indemână și le privi pe inserate, și i-se păru că ar fi mult mai frumoase de ar fi de tot albe. Deci își făcu lapte de var și le văpsi la lumina lunei. Aceasta operațiune nu prea ușoară nu o putu termina inainte de revărsatul zorilor când incep a cânta cocoșii. Atunci se hotări, ca restul sĕ-l lase in starea de mai 'nainte. Mulțĕmită cântatului cocoșului, că avem oameni negri și albi.

(Din ornitologia germană.)

1. Aveți sĕ alegeți oameni de incredere in tot aretul dela Lugoș, până la Dunăre, de se poate in fiecare sat barem unul și sĕ l legați cu jurămênt sĕ inplinească ori ce poruncă va veni dela Impĕrat sau comandantul sĕu, fără sĕ mai caute bună-e sau rea, place oamenilor sau ba?

2. Prin acești increzuți sĕ insĕmnați in fiecare sat, câți bărbați buni de arme și cu voe de luptă sĕ pot pune pe picior ori când sĕ va cere.

3. Câte arme, puști, piștoale, săbii, sulițí și alte sunt gata a da in mâna gloatelor din popor? câți cai sĕ pot da gloatei din fiecare sat?

4. Câte carĕ pot merge din fiecare sat cu armata?

5. Câte vite, boi, oi, capre poate da fiecare sat?

6. Câtă făină sĕ poate scoate din fiecare sat?

Această hârtie o las la obercnezul, carele din oara asta e vătaful gloatei de ajutor al armatei impĕrătești și dinpreună cu el toți se căutați a implini toate cele impărtășite. Bani incă am adus, ca se puteți incepe fără amênare, dacă sĕ va afla sĕ cumpĕrați arme dela cei ce nu le pot purta pentru cei harnici de luptă. Eată 1500 de galbeni, dise sergentul, și numĕrându-i ii predele obercnezului Belu.

Afară incepuse a se intuneca.

— Deschide ușa Alexă și chiamă pe Tănasiă — dise obercnezul făcând tuturor semn, că cele de ințelegere pentru luptă și scăpare sunt incheiate. — Alexă strigă morarul in Chilie; eară obercnezul il intrebă, cât grâu și cât cucuruz de vamă s'a strins in ămbarul morii in sĕptĕmână aceia, și după rĕspunsul primit sĕ luă cu ortacii prin moară, ca sĕ vadă cum umblă. Lipsește ceva, sau sunt toate in stare bună? Ortacii sĕ impreștiară prin moară, altul pe la iaz, altul pe la Zghiab, altul la stavilă — ca prin ingrijirea pentru moară se departe gândul slugilor și a oamenilor de la cele petrecute in chilie.

Sergentul Stegariu plecă cu Alexa mai 'nainte Ceia'alți pe rând după el, — Belu remasă cu Preda pe urmă, căci cocia lor 'i aștepta peste apa de către Tapia.

— Audi Tănasie — dise Belu către morar, pe Costa Vĕnĕtu și pre Lazar Doilea, știi cinării ceia d'aici din Lugoșel — se-i trămiți sĕ vină la mine mâne de dimineață. Audi, când mĕ scol se fie la mine — cu pești frumoși; auzi-tai? dise obercnezul și luânduși straița și bâta trecu Timișul cu Alexa preste punte și luând și pe Eremia in cociă — se reintoarseră toți la a-le lor acasă.

(Va urma).

Higienă.

Paturile de pene.

„Nimic nu e mai stricăcios, dice Hufeland, decât a invăli nou născutul copil in o grămadă de perini umplute cu pene. Urmările sunt: asudări continue, rĕciri continue, dureri de dinți și cap, guturaiu și scrofule. Ear profesorul Carol Reclam scrie in cartea lui despre viața rațională. Cine vrea a fi sănătos nu-i ertat sĕ doarmă in pat de pene până la al șĕsedecelea an. Patul de pene inchide corpul atât de perfect in contra aerului estern cât nu poate străbate nici căldura ce ar fi de prisos și nici vaporii produși, astfel cât trebue sĕ rĕmână in corp. Aceasta insĕ e nesănĕtos și are drept urmări stricăcioase: slăbirea, gingășia, pretensia de căldură mai mare de cât e priincioasă sănătății, și rĕcirile repentine. De altă parte paturile de pene aduc pielea la o stare neputincioasă de asudare, 'i astupă porii, prin ce-vedi bine—corpul devine greoiu, moleșit, trândav — nesănĕtos. Ori și ce ingrijiri artificioase nu mai pot readuce pielei sănĕtatea adevĕrată culcând corpul in pat de pene. Apoi de aici urmează și alte rele. Penele conțin grăsimi și alte ingrediențe cari trec in descompunere (putredire) indată ce se jilăvesc și incăldesc — ceea ce se intêmplă prin folosirea patului —, care apoi se impreună cu productele vaporoase eșite din corpul omului și apoi sunt un bun strat pentru bacterii și insecte, cari apoi trăind in nemijlocită apropiare a corpului omenesc, 'i dau o sumă de boale, mai mari ori mai mici, după cum e și inclinarea aceluia, stricând tot odată și aerul in chilia de durmit, prin ce și aceea devine nesĕnĕtoasă. Curățirea și aerisarea paturilor și a chiliilor de durmit, e drept că sunt folositoare, dar nu sunt in stare de a le face destul de sănĕtoase, dacă nu spălăm bine și penele perinelor din când in când și nu le uscăm bine la aer, ca și rufele paturilor. Apoi sĕ mai luăm in considerare și aceea, că pre lângă ori ce prăfuiri ingrijite, in chilia tot mai rĕmâne praf fin de pene, care il inghițim cu respirarea și intrând in plumâni numai bine nu face; ear noaptea durmind, in nemijlocita apropiere a nasului și gurei avem aer strĕcurat prin pene și deci incărcat cu baccili din pene, care intrând in plumâni la mulți le face chiar rĕu, ear bine nimănui; ba, de vom mai băga de seamă, că penele numai rar și cu greu le putem ține in stare destul de uscată — vom trebui sĕ venim la convingerea, că paturile de pene ar trebui lăsate ca lucruri nefolositoare și in locul lor sĕ introducem cele naționale — sănĕtoase.

Avem lipsă de paturi călduroase, dar nu prea călduroase, de paturi cari fără multe spese și fără multă muncă sĕ le putem premeni des. Aceste ar fi sub noi: sacul de paie, la cap perna umplută cu otavă; de acoperit — țol (pricoiță, străiu) imbrăcat in pânză. Aceste sunt sănĕtoase, călduroase, se pot ușor premeni și curăți mult mai bine decât cele de pene. Cui 'i dă mâna poate

foloşi şi madreţele (saltelele) de pĕr de cal— dar nici de cât cele de pene, ear drept in vălitoare plapoma de bumbac, dar sĕ fie cu băgare de seamă la cumpĕrare, sĕ fie bumbacul nou, nefelosit, sĕ nu cumpere una care a folosit, v'run om atacat de morburi lipicioase. — Paturile, ce le folosesce, holteimeă pe la oraşe, cari adecă le primesc in „cuartirele mobilate“, de regulă sunt cele mai puţin higienice, că cine mai scie ce fel de oameni au zăcut pe ele şi câţi pui de boale nu conţin?!

Economiă.

Lucrările de primăvară in grădina de pomi.

Curăţirea pomilor de crengi uscate nu se mai poate amâna. Groapele, ce le-am făcut in decursul toamnei ori iernei trebuesc acum plantate cu pomi. Sĕ nu uităm insĕ: in fiecare groapă, mai intâiu parul apoi pomul. Pomii ce-i plântăm sĕ-i ciontăm de rădăcinile sdrucite ori prea lungi, ori doară chiar uscate, şi le neteḑim la vêrf aşa, ca pomul se stee pe partea neteḑită a rădăcinei. Rădăcinele cele sânĕtoase — după putinţă — trebuesc cruţate. La plantare, nu se cioantă crengile coroanelor pomilor nucuroşi (cari au fructe cu simbur osos: nucii, piersecii, prunii, vişinii, cireşii), numai după un an dela plantare ciuntăm din ele; ceialalţi pomi insĕ se ciontă.

La ciuntările crengilor sĕ fim cu băgare de seamă la mugurul din vêrf, din care va da creanga cea noauă; in care direcţiă voim a avea creanga — intr'aceea lăsăm mugurele din vêrf. Prin astfel de tăieturi formăm coroana pomilor, după cum ne convine.

Des de cu primăvară trebue şi gunoiat printre pomi, că deodată au umeḑeala primăverei, sĕ intre la rădăcinele lor şi mustul gros al gunoiului.

Crenguţele de altoit trebue sĕ fie luate de mai nainte dacă nu le luăm baremi acum şi le păstrăm până la altoire in arină (năsip) umedă in celariu, ori că le ingropăm in pămênt la loc umbros, ca numai vêrfurile sĕ fie afară.

Primăvara facem şi altoirile in crepătură, copulare şi in coajă. i.—

*

Ceapa sĕ se samene de vreme. Ceapa nu numai că suportă o sămĕnare timpuriă, dar' in atare cas creşte mult mai bine. Intr'un pămênt mai slab sĕ poate sămĕna la sfîrşitul lui Ianuarie sau inceputul lui Februarie, in un pămênt mai gras in Martie. Este a fi cu băgare de seamă şi asupra felului de ceapă. Speciile aduse din ţerile calde se aclimatiséză sămĕnându-le intr'un ţarc cald de gunoi.

*

10 regule ale pomologului.

I.

Ai un loc gol cât de cât
Pune un pom numai decât
Şi ai capital ales,
Ce-ţi aduce interes.

II.

Dar cum nu tot omu-i om
Nici tot pomul nu e pom,
Un pom nobil, sănĕtos,
E tot odată şi frumos;
Pune pomi de ţeara ta,
La cari le cunoşti firea
Cari scii cum că produc bine,
Dar sĕ te uiţi se cuvine
Sĕ aibă rĕdăcini dese
Şi crengi frumoase, alese.
Şi sĕ fie negreşit
Un pom nobil, altoit!

III.

Nu planta pomii prea deşi,
De vrei cu profit sĕ eşi,
Aer sĕ aibă aer şi soare,
De vrei frupt se dea din floare,
Dela unul pân' la altul
Ḑece metri este statul.

IV.

Gropile le fă de un metru
C'aşa face şi cumĕtru,
Rĕdăcinile sĕ — 'ncapă;
De-i socetă — toarnă apă
Ca sĕ rĕmână jilav
Pămêntul, nu numai praf.

V.

Din rĕdăcini de-am ciuntat
Şi coroana-i de tăiat
Mai bine crengi scurte groase
Decât lungi nesănĕtoase,
Aşa dacă veci urma
In anul al cincelea
Vei mânca din dênsii poame,
Poame bune! Sfinte Doamne!

VI.

Pomul bĕtrân mĕi bărbate,
De muschiu şi de crengi uscate
Trebui bine curăţit,
Altfel n'ai nici un profit.

VII.

Apoi fă-ţi lapte de var
Că nu-ţi va fi inzădar,
Văpseşte pomii cu el
Dar nu gros, ci subţirel
Şi insectele n'or face
Cuiburi unde lor le place
In scoarţa pomilor noştri,
Ear ei vor intineri
Multe roade vor rodi.

VIII.

Nu uita a gunoi
Pomii când va trebui,
Dar nu numai la trupină
Ci tot cât au rĕdăcină
Intinsă in larg şi lat
Atunci vei fi mângăiat.

IX.

Dacă pomu nu produce
Ori că rele poame-aduce,
Hai! altueşte-l la coroană
Sĕ-ţi rodiască bună poamă.
Dĕ-i bĕtrân de altoit,
Taie din el cât de cât!

X.

Tot ce veḑi uscat la pom
Taie fără de pardon;
Ear când intreg e uscat
Trebue de tot tăiat,
Rădăcina-o scoţi afară
Şi plantezi mlădiţe eară.
Astfel dacă vei urma
Bune poame vei avea!

i.—

Glume.

Ce ţi-e cu focul. — Siegvarth Müller, invĕţat german, dar fumator foarte pasionat in una din serile lunei de miere ḑise tinerei sale soţii: „Intre sărutările tale continue mi se va stinge şi pipa“.

La vot. — In una din camerile magnaţilor din Europa, votându-se asupra unui proiect de lege, la numĕrarea biletelor notarii simţiră un miros de parfum. Unul dintr'inşii scoase un bilet parfumat şi ci citi de pe el:

— Iubitul meu ângeraş! Fie precum voesci, mâne seară.....

— Risul şi discreţiunea opriră aici gura lui. —

— Unul dintre născuţii legislatori in locul biletului de votare, aruncă in urnă un bilet-doux, cel avea in buzunar.

Dialog intre o servitoare şi stăpâna sa:

Servitoarea: Doamnă, eşi-veţi astăḑi la preumblare?

Doamna: Nu cred, Mario.

Servitoarea: Dacă voiţi, poteţi merge, căci eu nu mĕ duc nicăiri.

Un artist dramatic publică odată următoarea rugare prin ḑiare:

— Sâmbătă seara pe tramvay cine-va a găsit un portofoliu in — busunarul meu.

— Cerând scuzele mele onor. aflător, il fac atent, că acel portofoliu este o suvenire preţioasă pentru mine, şi-l' rog sĕ mi-l inapoeze, păstrând pentru dinsul cei 20 lei, ce erau intr'insul — drept mulţumita mea.

Inţelepciunea unei şcolăriţe. „Cari dinţi îi capătă omul mai târḑiu?“ intrebă o profesoară pe o scolăriţă. — „Cei falşi“, rĕspunse aceasta.

Dispreţ motivat. Şcolarul: „Daţi-'mi resolvările caietului al şeselea de aritmetică.“ — Librarul: „Resolvările le putem vinde numai invĕţătorilor; sunteţi DVoastre un invĕţător?“ — Şcolarul (cu dispreţ): „Mulţumită lui Dḑeu, nu.“

Vinul cel mai bun. Birtăşiţa: „Auleo! acuma nu mai am nici o picătură de oţet!“ — Birtaşul: „Ei şi? ia o butelie de vin, dar' din cel mai bun, căci altfel — va fi prea acru!“

Când Bismark prânzise. Unul din ministrii cabinetului Brătianu sosi in capitala unui judeţ de munte. Din causa multelor intimpinări ce-i făcură la toate staţiile, sosi după oarele śese seara, dar flămênd, cum se cade. Prefectul judeţului il primi cu o scurtă vorbire de bineventare; ear primarul oraşului avea sĕ ţină un logos mai lung. Primarul tocmai incepu:

— „Domnule ministru! Când Bismark, cancelarul de fer al Germaniei . . .

— Ştiu, ştiu — il intrerupse ministrul, — Bismark atunci deja prânzise, pe când eu la $6^1/_2$ seara sunt incă inaintea prânḑului.

Economiă.

Tîrgul de producte. In piaţele din ţĕrile esterne comerciul stagnează şi nu se ivesc încă deosebite semne de indreptare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul a fost mai bunişoară în sĕptĕmâna trecută. Toate speciele de grâne se căutau, totuş nu se prea urcară in preţuri. Cu atât mai bine au fost căutate şi plătite nutreţurile.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 120,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost binişor căutat. S'au vêndut vr'o 4 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 6 fl. 6 9 cr. — 7 fl. 45 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 89 cr.—5 fl 60 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 70—4 fl 90 cruceri.

G r â u l este flucticant. Preţurile variau cu 7 fl 22—7 fl 53 cr.

S ĕ c a r a încă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 4000 măji metrice, iară preţul se stabili in fine cu 5 fl. 50 cr. — 5 fl. 75 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 56 cr. — 5 fl, 60 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 57 cr. 5 fl. 59 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 6 fl. 10 cr. — 6 fl. 30 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 90 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată mâre albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 4 fl. 71 cr. pistriţă 4 fl. 85 cr. pitică 7 fl. 25 cr. M a z e r e 8 fl. 10 cr. — 9 fl. 50 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênĕt 33 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 42 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 68—71 fl. de luţernă 66—67 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 7 fl. 50 cr. — 8 fl. 00 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 11 fl. 50 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad încă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 40 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 5 fl. 50 cr. = 6 fl. 50 cr. Reţe 2 fl. 20 cr. — 2 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au căḑut mult la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 40 cr. rosa 2 fl 30 cr. ca covrigii 4 fl 10 de fabrică 1 fl. —

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, slab s'au căutat.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 6 fl. — A i u l 40 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 43—52 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 8000 dărabe sêrbeşti cu 67 fl. — 4000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2000 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Bursa de Budapesta din 22 Marte 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4²/₁₀	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4²/₁₀%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

B a n c e.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.=
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv“ 2	3.30
„ „ „ austr.	3,60
„ crucea roşie 5	12,50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12,50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.82
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.22
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. in papir	61.15
„ „ „ de bancă pr. 31 Mart	61.05

Bursa din Bucuresci pe ḑiua de 22 Marte 1894.

E F E C T E	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	102½
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	98½
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	97
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	97
„ „ 32½ mil.	4%	Ianuarie Iulie	83½
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	83³/₅
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	85½
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	83¾
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	102
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	282
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	86¾
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	88¼
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92³/₈
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	101¼
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	86¾
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuarie	79½
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	92

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca nat. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hârtie	—
Rubla de hârtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovĕs	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

S C H I M B	CURSUL
Londra . . cek	25.23
„ . 3 luni	25.12
Paris . . cek	100.20
„ . 3 luni	99.70
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . . cek	202¾
„ . 3 luni	200½
„nap. (scurt)	—
Berlin . . cek	123.40
„ . 3 luni	122.90
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam 3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.50
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . . 3 luni	—

Bursa de bucate din Budapesta

De la 23 Marte 1894.

Grâu de primavară	fl. 7.18	—
„ „ toamnă	fl. 7.42	—
Ovĕs de toamnă	fl. —.—	—
„ de primavară	fl. 7.09	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 4.92	—
„ „ Iul.—Aug.	fl. 5.09	—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 23 Marte 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 76 chilog. per 100 chilog.	6.42—6.75
„ „ „ 77 „ „ 100 „	6.75—6.80
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	5.——5.10
Orz „ „ „ „ „ 100 „	6.——6.40
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	6.30—6.40
Cucuruz, nou „ 100 „	4.05—4.10

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2
pe 1/2 an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteliginţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educăţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

Losuri Crucea roşiă italiană. La sortirea losurilor căştigul principal de **50,000** lire l'a dobândit seria 7763 nr. 5; apoi câte **2000** lire seriile 2904 nr. 4 şi s. 9567 n. 38; câte **1000** lire s. 5976 n. 6 şi s. 6725 n. 38; câte **500** lire s. 750 n. 10 şi s. 9347 n. 30; câte **50** lire s. 305 n. 19, s. 2548 n. 50, s. 3903 n. 13, s. 5898 n. 32, s. 7238 n. 6, s. 8018 n. 50, s. 8460 n. 41, s. 9915 n. 7, s. 10008 n. 37.

Losuri de stat din 1860. La sortirea losurilor de stat din 1860 s'au tras următoarele 170 serii şi anume: 33 91 110 159 309 336 455 498 567 983 1337 1408 1472 1523 1544 1698 1739 1751 1925 1935 19ă1 1971 2111 2294 2377 2379 2503 2555 2643 2777 2791 3070 3191 3250 3298 3381 3412 3536 3654 3855 3894 3904 4285 4819 4949 5078 5141 5149 5152 5257 5337 6664 6887 6968 7022 7058 7067 7137 7333 7434 7568 7683 7703 7965 8030 8480 8552 8602 8635 8930 8972 9164 9196 9241 9286 9511 9516 9565 9587 9757 9772 9801 10135 10384 10812 10926 11053 11121 11172 11197 11211 11288 11366 11400 11625 11671 11697 11877 12063 12153 12189 12618 12652 12675 12736 12958 13017 13177 13230 13252 13257 13282 13433 13501 13621 13703 13894 13958 13988 13990 13177 14300 14537 14572 14577 14645 14716 14756 15207 15379 15406 15478 15492 15565 15586 15615 15701 15773 15782 15818 15821 16106 16283 16393 16540 16555 16557 16611 16773 17209 17660 17891 18135 18164 18400 18798 18807 18984 19060 19282 19808 şi 19942. Sortirea premielor a căştigurilor mai insemnate cuprinse in aceste serii se va intêmpla in 1 Maiu a. c.

Manuale pentru invetiatori.

Sfaturi, cum să se conduca o scoală din punctul de vedere al educaţiunei de I. I. Gabrielescu. —-25.

Pestalozzi viaţa, metoda şi activitatea lui de E. D. Balteanu. 1.—.

Pedagogia, lucrată pe basele psichologice şi etice ale realismului Herbatian de I. Popescu. Edit. II. edată cu conlucrarea lui St. Velovan. broş. 2.—.

Curs teoretic şi practic de Pedagogie şi Metodologie de Dimitr. Constantinescu. 3.—.

Istoria Pedagogiei de Dr. P. Pipo-. 2.—.

Metodica şcoalei poporală de Dr. P. Pipoş. Partea gen. —.60. Partea specială. 1.—.

Educaţiunea şi instructiunea generale de Munteanu-Solomonu 1.—.

Indreptar teor. şi practic penlru invĕţĕmêntul intuitiv de V. Gr. Borgovan. 2.—.

Scriptolegia sau modul de a invĕţa cetitul scriind de B. Petri. —.80.

Computul in scoala poporală de I. Popescu. Manual pentru invĕţĕtori. 1.20.

Indreptar teor. şi practic pentru Aritmetica din scoala popor. de V. Gr. Borgovan. 1.80.

Carte conducătoare la propunerea calculării in scoala poporală pentru preparandi şi invĕţĕtori de G. Trifu. —.80.

Sistemul Metric. Manual pentru invetĕtori de G. Trifu. —.80

Confecţionarea Pălăriilor de paie (Lucrul manual) de P. Mohor. —.25.

Instrucţiunea Gimnasticei in şcoale, cu 57 figuri in text de D. Ionescu. 1.50.

Curs de stupărit de A. Deganu —.50.

Manual de stupărit de J. Costin. —.64.

Maşinade comput cu globuleţe roşie şi negre pe sirmă 1.60.

Caiete de scris pentru şcolari (după tarifa separată.)

Blanchete pentru scrieri de esamen in 3 soiuri, cu liniaturi largi, cu liniaturi mai dese şi cu linii singur. à 60 cr. pentru sută.

Mapele de părete. (Iertate de inaltul Ministeriu pentru şcoală.) Kogutovicz M., A magyar korona-országainak iskolai fali térképe (Mapa Ungariei) tras pe pânză. 5.75.

Dolezal-Berghaus-Gönczy, Osztrák-magyar monarchia fali abrósza (Mapa Austro-Ungariei) tras pe pânză. 7.68.

Kogutowicz M., Europa iskolai fali térképe (Mapa Europei) tras pe pânză. 6.—.

Libraria lui W. KRAFFT in Sibiiu.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre **Timişoara** si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

şi a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvölgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	31	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	0
Kétegyháza	6	Pnszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.